

CAL
EA958
C18
#3/1983
DOCS c.1

Negende jaargang nr. 3
februari 1983

Driemaandelijke publikatie
uitgegeven door de Canadese Ambassade
Sophialaan 7, 's-Gravenhage

LIBRARY E A / BIBLIOTHÈQUE A E
3 5036 01030091 4

CANADA VANDAAG

Afstanden overbrugd door Canadese telecommunicatie- industrie

Alles waar 'tele' voor staat - telefoon, televisie, telecommunicatie - heeft te maken met de overbrugging van afstand. Voor Canada geldt dit wel heel letterlijk. Canada kent immers immense afstanden, tal van dichtbevolkte stadscentra die ver uiteen liggen en uitgestrekte, schaars bevolkte plattelandsgebieden. Al die factoren hebben er voor gezorgd dat de Canadese telecommunicatie-industrie zijn huidige, hoge peil heeft bereikt. In tal van gespecialiseerde onderdelen van de telecommunicatie is Canada onbetwist martleider in wereldwijd perspectief.

Zo beschikt Canada over drie microgolf systemen die het hele land van Oost tot West bestrijken. Deze elkaar aanvullende systemen, een net van ruim 160 duizend kilometer, zorgen voor een onderlinge verbinding tussen de verschillende Canadese gemeenschappen. Bovendien heeft Canada een eigen communicatiesatelliet die in verbinding staat met ruim honderd bases die over het hele land staan opgesteld.

Canada's telefoonnet, goed voor ruim 19 miljoen aansluitingen, wordt momenteel aangepast aan nieuwe digitale technieken, om daarmee de betrouwbaarheid en efficiency te bevorderen. Zestig procent van de Canadese bevolking maakt gebruik van de telefoon, waarmee Canada percentueel de vierde plaats op de wereldranglijst bezet.

Twee grondsattelieten garanderen effectieve en betrouwbare communicatieve diensten door het hele land, waarbij de meest afgelegen uithoeken in Noord-Canada zijn inbegrepen. Het

Met zijn 584 meter is deze zendtoren in Toronto, voor communicatie per radio en televisie, 's-werelds hoogste vrijstaande constructie.

Telesat satellietstelsel - het Canadese 'moedersysteem' - gaat binnenkort één van de eerste 12/14 gigahertz (GHz) communicatiesatellieten voor commercieel gebruik exploiteren. Daarop volgend wordt de 'Anik-D', een nieuw ontwerp in de 4/6 GHz satellietserie, in gebruik genomen.

De uitdaging om tegemoet te komen aan de behoeftes van de abonnees in plattelandsstreek, heeft geresulteerd in de exploitatie van technologische verworvenheden op het gebied van draadloze communicatie, daar waar traditionele draadverbindingen economisch niet verantwoord zijn. Momenteel beschikt Canada dan ook over het meest uitgebreide mobilfoonnet ter wereld. Het net telt 23 duizend abonnees, waarvan de meeste werkzaam zijn in de petroleum-industrie in West-Canada.

De telefoonsector

Een compleet programma digitale telefooncentrales behoort tot de belangrijkste technologische exportproducten van Canada. Dergelijke centrales worden onder meer aan de Verenigde Staten geleverd. Met zijn telecommunicatie-apparatuur, zoals het internationaal bekende PBX-systeem voor transmissie van zowel stemgeluid als computerinformatie via het telefoonnet, heeft Canada een uitstekende wereldreputatie opgebouwd.

Tot de meest opvallende technologische ontwikkelingen behoren de digitale telefooncentrales, die zowel zijn afgestemd op ver uiteen gelegen, dichtbevolkte stadscentra, als op intercontinentale telefonie. Deze nieuwe, geavanceerde schakel- en transmissietechnieken zijn de ruggegraat van alle toekomstige Canadese communicatienetwerken. Ze hebben nu al bewezen betrouwbaar en efficiënt te zijn, terwijl ze slechts een fractie van de ruimte vragen, die noodzakelijk was voor de vroegere elektro-mechanische apparatuur.

Radicale veranderingen

Ook plattelandsstreek gaan langzamerhand de vruchten plukken van de

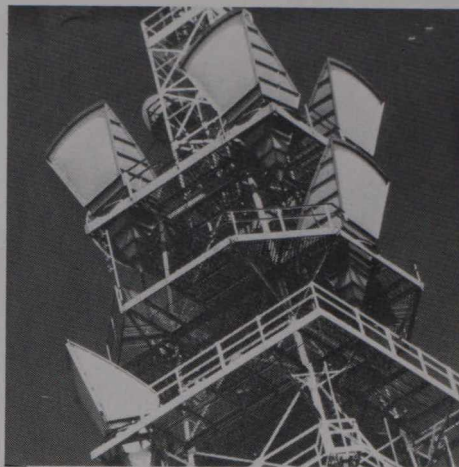
moderne, digitale schakeltechnieken. Speciale voorzieningen in de 'moedercentrale' zorgen voor een draadloze verbinding met op maximaal tachtig kilometer afstand gelegen gebieden, zodat ook daar weer sprake kan zijn van een optimaal functionerend communicatienet. Telefooncentrales in het algemeen zijn de laatste jaren aan radicale veranderingen onderhevig geweest - een ontwikkeling die zich waarschijnlijk voorlopig nog wel zal voortzetten. Op grote schaal is al op digitale telefooncentrales overgeschakeld; bestaande elektro-mechanische centrales worden uitgerust met speciale voorzieningen, die 'oude' signalen in 'nieuwe' vertalen. Het telefoonverkeer wordt hierdoor aanzienlijk versneld, mede door de toename in gebruik van druktoetstoestellen door de abonnees.

Zich baserend op het PBX-systeem hebben tal van Canadese fabrikanten ook al systemen voor bedrijfsmatig gebruik op de markt gebracht, met een even groot scala aan mogelijkheden. De Canadese industrie is in staat om relatief goedkope systemen te leveren,

Een ontvangbasis met grote capaciteit in Ontario. De basis is eigendom van Telesat Canada en beschikt over een microgolf zendmast.

die informatieverwerking, tekstverwerking en telecommunicatie verenigen in één machine van tafelmodel-afmetingen. Aangekondigd is de introductie van een bedrijfscentrale, gebouwd volgens de PBX-principes, met een enorme capaciteit; afgestemd op maatschappijen met zo'n dertigduizend telefoonlijnen. In al deze ontwikkelingen weet de Canadese telefoonindustrie zich gesteund door een hecht net van

Microgolf zendmasten, waarvan hier het bovenste gedeelte met verschillende antennes, maken deel uit van het Canadese telecommunicatienet.

ontwikkelings- en adviesbureaus die klaar staan met de meest uiteenlopende vormen van dienstverlening.

Glasvezel

De glasvezel - de toekomstige vervanger van de traditionele, veel dikkere en 'langzamer' coaxiaalkabel en als zodanig een revolutionaire vinding in de wereld van de telecommunicatie - spreekt in Canada sinds 1976 zijn woordje mee. Vooralnog hoofdzakelijk in experimentele vorm, die toch al wijst op een vooraanstaande rol die Canada op dit gebied gaat spelen. Eén van die experimenten speelt zich af in een woonwijk in Toronto, waarbij de bewoners in de praktijk leren omgaan met de voordelen van gelijktijdige overdracht van telefoon-, computer- en televisiesignalen via één glasvezelnet.

Ook op het platteland doet de glasvezel zijn intrede. Zo worden in het kader van een experiment, gesponsord door de Canadian Telecommunications Carriers Association, de Manitoba Government Telephone Company en de Federal Department of Communications, honderdvijftig plattelandshuishoudens op één telefoon-, televisie-, radio- en datacommunicatienet aangesloten. In Alberta wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een 'moedercentrale' met een capaciteit van ruim twintigduizend telefoonaansluitingen. In Saskatchewan wordt gewerkt aan het langste, op glasvezel gebaseerde, zendnetwerk ter wereld. De totale lijnverbinding krijgt een lengte van 3200 kilometer, een capaciteit van twaalf videokanalen en een bereik van alle belangrijke bevolkingsgebieden in de provincie.

Communicatie via de ruimte

Onder de lidstaten van de International Telecommunications Satellite Consortium (Intelsat) neemt Canada met zijn investeringsniveau in ruimte-onder-

zoek de tiende plaats in. Vanuit de behoefte van het Canadese parlement om als eerste ter wereld een eigen satellietnetwerk te bezitten - de satelliet zelf werd in 1962 gelanceerd - is op 1 september 1969 Telesat Canada opgericht. Sindsdien is er een netwerk ontstaan van ruim honderd satellietbases, allemaal van Canadees fabrikaat. Deze stations zijn er in zo'n veertien verschillende uitvoeringen, variërend van grote stations met antennes tot een lengte van dertig meter tot kleine, draagbare stations met antennes van ruim een meter lengte. Met dit uitgebreide netwerk bestrijkt de dienstverlening van Telesat zowel verafgelegen gebieden, als dichtbevolkte gebieden.

Dankzij de satelliet, het Telesat-netwerk en de faciliteiten van Teleglobe zijn alle Canadese industriële centra met elkaar, met het verre Noorden en met de rest van de wereld verbonden. De Canadese ruimtevaartindustrie heeft dan ook een goede naam opgebouwd in het ontwikkelen en fabriceren van hoog gekwalificeerde systemen, vooral van satellietbases, antennes, controlesystemen en zeer zeer gespecialiseerde onderdelen.

Internationale samenwerking

Internationaal gezien heeft Canada deelgenomen aan samenwerkingsverbanden met zowel de Verenigde Staten als Europa. In de meeste commerciële communicatiesatellieten zijn mechanische en elektronische sub-systemen van Canadese makelij terug te vinden. Een goed voorbeeld is de Amerikaanse 'Tracking and Data Relay Satellite Spacecraft', die is uitgerust met essentiële sub-systemen die in Canada zijn ontworpen en gefabriceerd.

In samenwerking met de 'National Aeronautics and Space Agency' in de Verenigde Staten, heeft Canada voor de NASA het 'Remote Manipulator System' ontwikkeld - een flexibel beweegbare mechanische arm van zo'n vijftien meter lengte, die op afstand wordt bediend en in de gewichtsloze ruimte wordt toegepast -, dat weer een essentieel onderdeel van het transportmechanisme van de Space Shuttle is. Er worden momenteel drie van dergelijke systemen voor de NASA gemaakt.

Sinds 1976 heeft de Canadese ruimtevaartindustrie zich verenigd, om zodoende een industriële structuur te creëren waarbinnen de industrie de ontwikkeling en realisatie van complete communicatiesatellieten volledig op zich kan nemen. Zo staat Spar Aerospace Limited onder contract van Telesat Canada om de 'Anik-D-series' voor twee satellieten te leveren. Zowel de Canadese overheid als de bedrijven zijn uiterst actief in internationaal aangepakte ruimte-projecten. Naast de sa-

menwerking met de NASA, heeft Canada een ontwikkelingsovereenkomst afgesloten met de European Space Agency (ESA), bij welke organisatie de betrokkenheid steeds gróter wordt. Zo participeert Canada momenteel in de ontwerpfase van ESA's L-SAT - een uitgebreide communicatiesatelliet met een vermogen van 5,5 Kilowatt en bedoeld voor dienstverlening aan een groot deel van Europa.

Kabeltelevisie

Sinds het ontstaan van de kabeltelevisie, is Canada hierin nummer één. Er zijn 526 bedrijven actief op dit gebied; ze bedienen ruim vier miljoen abonnees. Dertig procent daarvan heeft de beschikking over dertig tv-kanalen, de rest over twaalf. Systemen worden trouwens ook geëxporteerd naar de Verenigde Staten en Europa.

Het grootste, geïntegreerde kabelnet-systeem ter wereld is ondergebracht in het telefoonnet van Manitoba en het is bedoeld om de hoofdstad, Winnipeg, te verbinden met vier bevolkingsgebieden op het platteland. Het kabelnet, dat

Manitoba's twee grootste steden - Winnipeg en Brandon - onderling verbindt, meet 234 kilometer. In het net wordt gebruik gemaakt van versterkers die uniek zijn dankzij hun minimale vervormingsfactor. Zij zorgen voor een tv-signaal van zeer hoge kwaliteit. In totaal ligt er meer dan 75 duizend kilometer kabel in Canada. Deze industrie biedt ruim vijfduizend mensen werkgelegenheid.

Videotex

In 1978 heeft Canada's Department of Communications de ontwikkeling van een geavanceerd Videotex-systeem aangekondigd - een centraal computersysteem waarmee particulieren via telefoon, beeldscherm en toetsenbord kunnen communiceren, vergelijkbaar met Viditel in Nederland. Het systeem gaat Telidon heten en moet een capaciteit gaan bieden die die van bestaande systemen verre overtreft.

Het systeem gaat vooral uitblinken in de flexibiliteit en comptabiliteit waarmee alle mogelijke uiteenlopende databanken kunnen worden aangesproken.

Nu al beschikt het systeem over een ingebouwde capaciteit voor toekomstige uitbreidingen. Canadese bedrijven, zoals Norpak, Electrohome en AEL Microtel, hebben vlot op deze ontwikkelingen ingespeeld om tijdig de nodige hardware en randapparatuur te kunnen leveren. In Venezuela, Duitsland en de Verenigde Staten is Telidon goed ontvangen.

Research en ontwikkeling

Alle leveranciers van telecommunicatiemiddelen hebben hun eigen research-, ontwikkelings- en testfaciliteiten. Alleen al in research wordt er jaarlijks zo'n 250 miljoen dollar geïnvesteerd. Deze tak van industrie weet zich daarbij gesteund door een actieve groep fabrikanten van elektronische componenten. Het zwaartepunt van deze toeleveringsindustrie - in de particuliere sector, de overheid en de universiteitslaboratoria - ligt in en rond Ottawa. Praktisch alle fabrikanten daar voldoen aan de internationale MIL-normen, wat staat voor optimale kwaliteit en betrouwbaarheid.

Binnen het bereik van de Canadese consument:

De elektronische telefoon

Sinds we niet meer telefoneren via de 'juffrouw van de telefooncentrale' is, in de wereld van de telefonie, het elektronische telefoontoestel de belangrijkste uitvinding. Over de vraag of het ook werkelijk een Canadese uitvinding is lopen de meningen uiteen. De Denen en de Zweden bijvoorbeeld gebruiken in hun traditionele toestellen al een tiental jaren die technieken, die we nu in de elektronische telefoon aantreffen.

Hoe dan ook, feit is dat Canada in de huidige ontwikkelingen een vooraanstaande rol speelt. Dat is te danken aan Bell Northern Research, die voor het ontwerp heeft gezorgd; aan Northern Telecom, die de fabricage voor zijn rekening neemt - en aan Bell Canada, die de toestellen koopt en ze op grote schaal in experimentele projecten gebruikt. Deze activiteiten wijzen er op, dat de elektronische telefoon de huidige elektro-mechanische de komende jaren gaat verdringen.

De elektronische telefoon onderscheidt zich zowel technisch als praktisch van de modellen zoals wij die nu kennen. Het huidige model dat in Canada en de Verenigde Staten wordt gebruikt - er zijn er 160 miljoen van! - werd voor het eerst in 1951 geproduceerd. Afgezien van een kleine wijziging, gebruik van druktoetsen sinds 1963, is de telefoon sindsdien maar weinig veranderd. Het toestel bestaat nog altijd uit een bel, een hoorn met microfoon en een haak met draaischijf en druktoetsen. Aparte

transistoren zorgen voor de ontvangst en de transmissie van het stemgeluid.

Alles in één chip

In de elektronische telefoon worden de verschillende functies - luisteren, spreken, het tot stand brengen van de juiste verbinding en het bellen - door een microprocessor gestuurd. Eén chip gaat dus het werk doen. Hierdoor zal de telefoon uit aanzienlijk minder onderdelen bestaan en minder energie verbruiken. Komt de productie eenmaal op gang, dan zal de aanmaak uiteindelijk goedkoper zijn dan van traditionele toestellen, wat ook geldt voor eventuele reparaties achteraf.

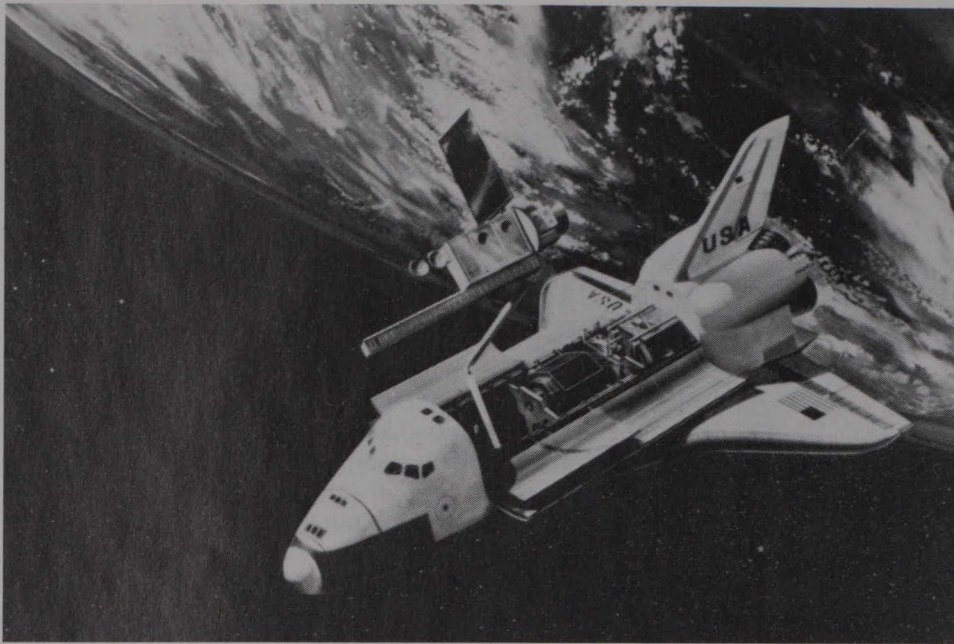
De geluidskwaliteit van de elektronische telefoon kan zich meten aan die van een hifi radio/televisiecombinatie. De echte bel gaat tot het verleden behoren. Een tweetonig elektronisch signaal, zowel in frequentie als in geluidsterkte afstelbaar, komt ervoor in de plaats. Een aantal extra voorzieningen worden ofwel standaard ingebouwd, of

tegen een geringe meerprijs aan de consument aangeboden. Zo kan de telefoon worden uitgerust met een intern geheugen, waarin veel gedraaide nummers kunnen worden opgeslagen.

Programmeren

Opvallend aan de 'haak' van de elektronische telefoon is een futuristisch ogend paneel, dat nog het meeste weg heeft van een zakcalculator. Het paneel kan in feite ook als zodanig worden gebruikt. De kosten van gesprekken kunnen ermee berekend worden en ook dient het paneel ervoor om vaste nummers in het geheugen te programmeren.

Het is onnodig te zeggen dat de elektronische telefoon niet langer is voorzien van een draaischijf, maar van druktoetsen. Er zijn er zestien, in plaats van de twaalf op de modellen die vandaag de dag op de markt zijn. Zes toetsen besturen speciale functies; ze zijn berekend op toekomstige technologieën, waarvan momenteel zelfs in experimentele vorm nog geen sprake is. De Canadese consument zal niet eerder de gelegenheid hebben om te achterhalen wat deze toetsen kunnen, dan tegen de tijd dat hun huidige telefoon al lang en breed door de elektronische is vervangen. Zelfs dan zal het nog wel even duren vóór de toetsen daadwerkelijk in de praktijk worden gebruikt voor datgene waarvoor ze zijn ontworpen: om thuis, door het eigen nummer te kiezen, de verlichting uit te draaien, of de magnetron oven alvast aan te zetten.

Met behulp van een mechanische arm van Canadese makelij, wordt een satelliet in de ruimte gebracht, na te zijn losgekoppeld van de ruimteshuttle.

'Pay-tv'

De Anik C-satellieten bieden een geïntegreerde transmissie van stem-, video- en datacommunicatiesignalen. Het nieuwe type satelliet wordt de bakermat van het nieuwe Canadese 'Pay-tv'-systeem. Meer algemeen is het de opzet om hiermee tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan efficiënte, flexibele en betrouwbare communicatie per satelliet, waarvan in Canada sprake is.

De lancering van de Anik C-3 is volledig volgens wens van de NASA-astronauten aan boord van de Columbia verlopen - die astronauten waren bevelhebber Vance D. Brand, piloot F. Overmyer en William B. Lenoir en Joseph P. Allen die specifiek met de lancering van de Anik waren belast. Voorafgaand aan de lancering hebben de astronauten een uitgebreid bezoek aan Ottawa gebracht, om de hele missie tot in de details door te nemen en om kennis te maken met de controlecentra van Telesat Canada.

Lanceerplateau

Voor de Anik C-3 in de ruimte werd gebracht, manoeuvreerde Robert Overmyer de Columbia in loodrechte positie ten opzichte van de aarde, met de deuren van de vrachtruimte in tegenovergestelde richting van de vluchtroute. Eenmaal vanuit zijn veilige stelling in de vrachtruimte van de shuttle losgelaten, verscheen de Anik als een glimmend paarse 'peperbus' tegen het hermetisch zwart van het heelal. Twee zon-

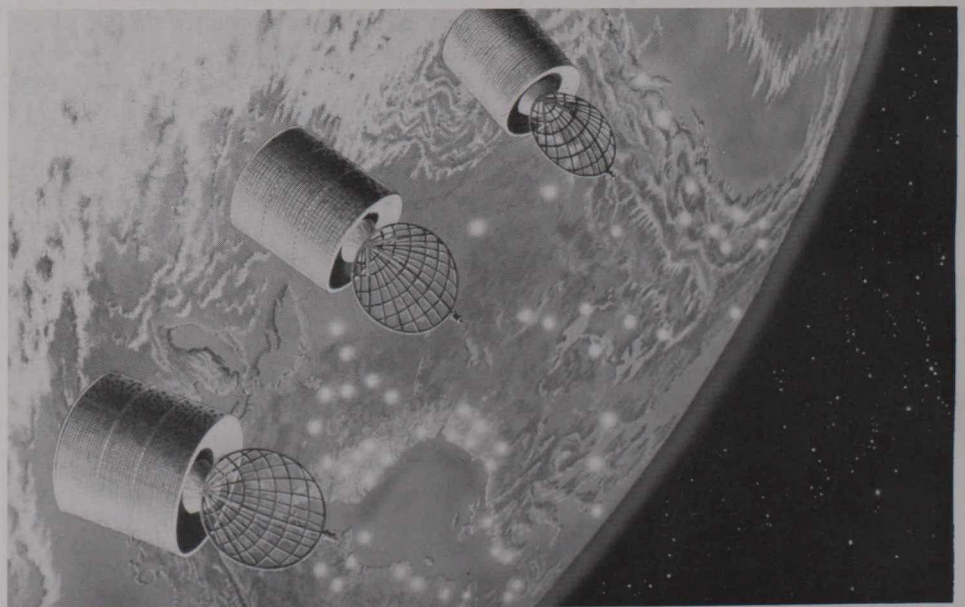
Drie satellieten uit de Anik-serie, ontworpen en gefabriceerd in Canada.

Lancering van Anik C-3 communicatiesatelliet markeert twintig jaar Canadese ruimtevaart

De Anik C-3 van Telesat Canada, over het algemeen beschouwd als de krachtigste en meest geavanceerde communicatiesatelliet ter wereld, is op 12 november 1982 succesvol in de ruimte gebracht. De satelliet werd gelanceerd vanaf de Amerikaanse ruimteshuttle Columbia - eigendom van de National Aeronautics and Space Administration (NASA).

De Anik C-3 is de eerste van een drietal geavanceerde satellieten die een reeks nieuwe vormen van dienstverlening zullen introduceren op zend- en communicatiegebied. De allernieuwste technieken, zowel in de ruimte als op aarde in de ontvangstation, zijn hiervoor toegepast. De nieuwe satelliet is deze maand daadwerkelijk gaan functioneren. De Anik C-3 is eigendom van de Canadian Commercial Satellite Communications Corporation - Telesat Canada - waarvan de aandelen evenredig zijn verdeeld over de federale regering en de grote telefoon- en telegraafmaatschappijen. Doelstelling van Telesat is om op commerciële basis communicatiesatelliet-systemen te exploiteren en daarmee de communicatie in Canada zelf, maar ook tussen Canada en de rest van de wereld, te bevorderen.

neschilden, die veel weghebben van de kap van een kinderwagen, werden ingetrokken om vrijbaan te maken voor de satelliet en zijn eigen lanceerplatform - een 'Payload Assist Module', kortweg: PAM.

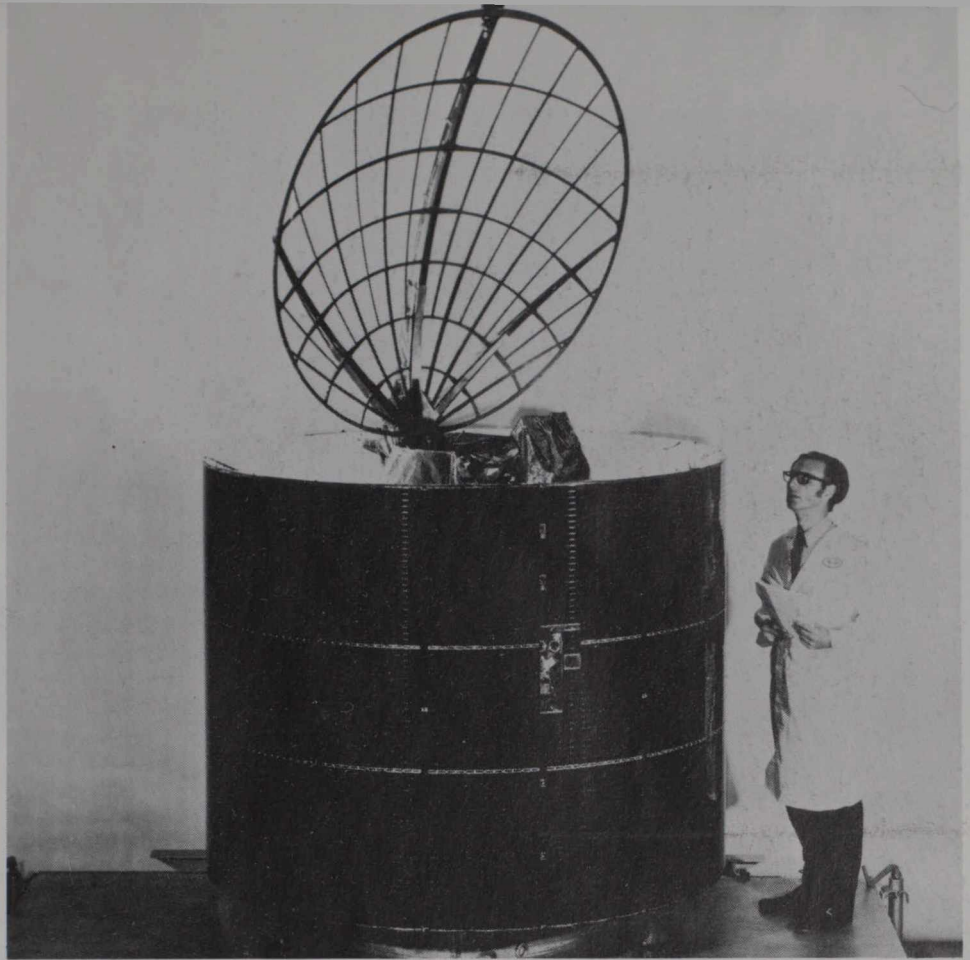
Vanuit de shuttle zette Joseph Allen het plateau onder de satelliet in werking, waardoor deze met een snelheid van vijftig omwentelingen per minuut begon rond te draaien, waaraan de satelliet zijn stabiliteit dankt. Op een vooraf geselecteerde positie boven de Stille Zuidzee werden de laatste voorbereidingen voor de lancering getroffen. De shuttle verwijderde zich vervolgens tot op een afstand van drie kwartier van de Anik, terwijl een raket in de PAM onder de satelliet tot ontbranding werd gebracht. Met de kracht van deze eigen raket werd de Anik in slechts 86 seconden in een baan rond de aarde op 35.800 kilometer hoogte geschoten. Een reeks kleinere ontploffingen bracht de Anik tenslotte in zijn definitieve positie.

Vanaf het moment van lancering stond de satelliet weer onder de hoede van het controlecentrum van Telesat in Ottawa, waar de satelliet uiteindelijk in werking is gesteld. De antenne van de Anik C bestrijkt vrijwel geheel Canada met vier gerichte bundels, die respectievelijk de westelijke, de westelijk-centrale, de oostelijk-centrale en de oostelijke regio's bedienen. Klanten van Telesat kunnen zelf uitmaken, al naar gelang hun behoefte, of ze slechts één of meer regio's dan wel heel Canada willen bestrijken.

Zesde satelliet

De Anik C-3 is Canada's zesde commerciële communicatiesatelliet. Eer-

Een telecommunicatie basis, met schaalantenne, aan Resolute Bay in Noord-Canada.

De Anik communicatiesatelliet van Telesat Canada op ware grootte.

der werden tussen november 1972 en mei 1975 drie Anik A-series in de ruimte gebracht, één Anik B, gelanceerd op 15 december 1978, en een Anik D-1 die op 26 augustus vorig jaar werd gelanceerd. De letter 'C' geeft Telesat's derde generatie in ruimtevaart aan; de '3' staat voor het derde model in één serie. De twee andere versies staan al klaar om volgens schema in april van dit jaar en van 1984 te worden gelanceerd.

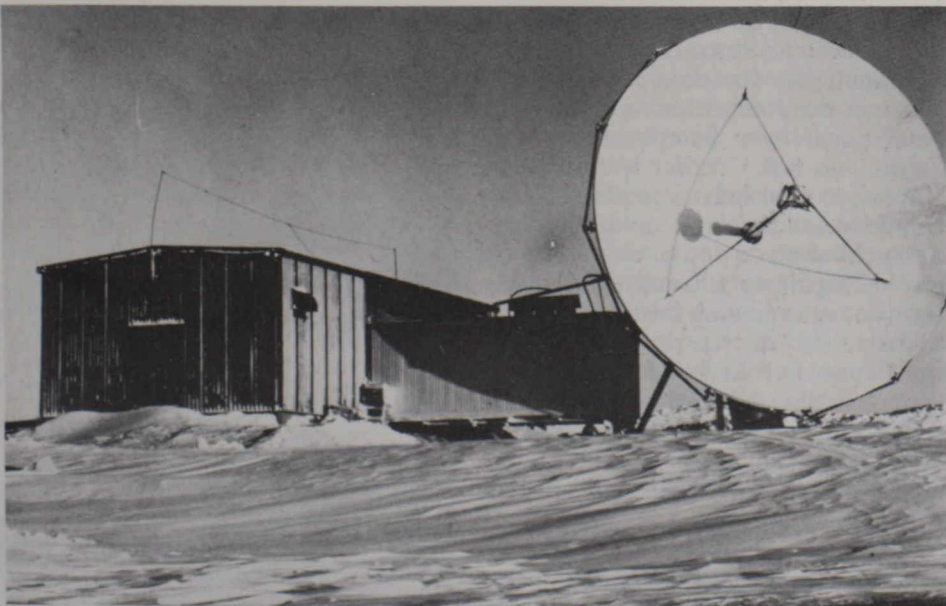
De drie Anik C communicatiesatellieten zijn cilindrisch gevormd; ze gaan op

de hoge frequentieband (14 en 12 Ghz) zenden. Elke satelliet heeft zestien communicatiekanalen, die per stuk weer goed zijn voor twee kleurenteleviesignalen. elke satelliet kan in totaal dus 32 tv-programma's verzorgen. Bovendien biedt elke satelliet 21.504 telefooncircuits, die voor intercontinentaal telecommunicatieverkeer worden aangewend.

De capaciteit van elke Anik C-3 is ruim twee maal groter dan die van elke eerder gelanceerde satelliet. Hij weegt twee maal zo veel en gebruikt ruim het drievoudige aan zonne-energie, middels zonnecellen die samen een vermogen van 1100 Watt produceren. De Anik C satellieten zijn berekend op een levensduur van tien jaar; de verwachting is dat ze acht tot negen jaar echt operationeel zullen zijn.

Kleinere ontvangstations

Door zeer recente technieken kunnen de signalen van de Anik C door aanzienlijk kleinere satellietstations worden ontvangen dan ooit mogelijk was. Dergelijke stations kunnen gemakkelijk in dichtbevolkte gebieden worden geïnstalleerd zonder risico op storingen, omdat andere communicatienetwerken op andere frequenties zitten. Voor particuliere ontvangst is Anik C een ideaal systeem: de satelliet geeft een perfect tv-signaal door aan stations met een schaalantenne van iets meer dan een meter doorsnede. Stations kortom, die moeiteloos op het dak van een woning geplaatst kunnen worden.

Canadezen bedwingen de Mount Everest

Twee Canadezen hebben, in afzonderlijke pogingen, de top van de Mount Everest bereikt - het hoogste punt ter wereld. Als eerste bereikte op 4 oktober vorig jaar de 32-jarige Laurie Skreslet uit Calgary, Alberta, samen met de Sherpa's Sungdare en Chakpa Dorje, de piek. Patrick Morrow uit Kimberly, British Columbia, eveneens begeleid door twee Sherpa's, evenaarde deze prestatie drie dagen later.

De twee Canadezen maakten deel uit van een achtkoppig team dat de 26ste expeditie naar de 8848 meter hoog gelegen top ondernam, sinds Sir Edmund Hillary, bijgestaan door Sherpa Tenzing Norgay, de Mount Everest in 1953 voor het eerst bedwong. De andere leden van het team waren: expeditieleiders William J. March en David Read uit Calgary; hun plaatsvervangers Lloyd Callagher en Alan Burgess uit Canmore, Alberta - Burgess had al eerder de leiding bij een poging die op 457 meter van de top moest worden gestaakt wegens mankementen aan de uitrusting -; Gordon Smith uit Golden, British Columbia; en Dwayne Congdon uit Invermere, British Columbia. Zij werden door zestien Sherpa's bijgestaan.

In totaal waren er trouwens nog meer

Canadezen bij de expeditie betrokken hetzij vanuit Kathmandu in Nepal, hetzij vanuit het basiskamp. Expeditie-manager was John Amatt uit Canmore; Peter Spears was 'kampbaas' en Kurt Fuhrig was kok. Verder waren Bruce Patterson, journalist van de Calgary Herald Southern News, en dr. Stephen Bezruchka van de partij.

De belangrijkste financiële middelen voor de onderneming kwamen van Air Canada, de officiële sponsor. Daarnaast zorgden ruim honderd bedrijven voor de nodige donaties en voor allerlei apparatuur, waaronder zendapparatuur van Teleglobe Canada. De Canadian Broadcasting Corporation tenslot-

Een goede uitrusting is van groot belang bij elke bergexpeditie.

Zwaar bepakte sherpa's op weg naar boven, aan het begin van de expeditie.

te heeft meebetaald door de televisierechten te kopen.

De 'South Col' route

Het Canadese team heeft de traditionele 'South Col' route gevolgd. Er is afgezien van eerdere plannen om het gebergte via de 'South Pillar' route te bedwingen, wat nog nooit iemand is gelukt. In de eerste fase van de expeditie heeft het team lange tijd voor op het tijdschema gezeten. Slechte weersom-

standigheden en de dood van drie Sherpa's en van North Vancouver cameraman Blair Griffiths hebben de aanvankelijke voorsprong teniet gedaan.

Ruim twee weken heeft de expeditie met zware sneeuwval te kampen gehad. Sneeuwval die, vooral op de Khumbu gletsjer, voor de nodige lawines heeft gezorgd. Deze gletsjer, met zijn lengte van ruim twee kilometer, staat bekend als één van de taaiste obstakels tijdens de lange weg naar de top. Het is het lastigste terrein waarmee bergbeklimmers te maken kunnen krijgen. Als de zware sneeuw langzaam van de bergkammen afglijdt, ontstaat er een enorme druk op de lager gelegen gletsjer. Daar wordt de sneeuw uiteindelijk in een smalle kloof en over een steile afgrond geperst. Door die enorme druk ontstaan er in de gletsjer ontelbare spleten en er vormen zich ijspegels. De drie Sherpa's kwamen hier om het leven onder een lawine. Blair Griffiths werd gedood door een vallende 'Serac' - een gigantische ijspegel. Deze tragische ongevallen deed zes leden van de oorspronkelijke groep besluiten de expeditie te staken.

Vijf kampementen

Het basiskamp is opgezet op een rotsachtig plateau, op 5846 meter boven de zeespiegel - dat is maar iets lager dan Canada's hoogste gebergte, Mount Logan in de Yukon. Van daaruit is de omgeving twee dagen verkend en is er drie dagen geklommen, alleen al om een route door de Khumbu gletsjer te kunnen uitzetten en om iets hoger - op 6023 meter - een tweede kamp te kunnen opslaan. Over de spleten in de gletsjer zijn bruggen gespannen, diep in de sneeuw verankerd, om een weg voor het voedsel en de uitrusting naar hoger gelegen kampementen te banen.

Er zijn daarna nog drie kampementen opgezet - één boven de Khumbu gletsjer en twee op de 'South Col'. Het vierde kamp, op 7925 meter, bevond zich op slechts 923 meter afstand van het einddoel. Om de laatste etappe te kunnen afleggen, hebben de Canadezen boven de gletsjer moeten wachten op toestemming van een vierkoppige expeditie, onder leiding van Peter Edmund Hillary, zoon van Sir Edmund. Deze expeditie moest eerst door de 'Western Cwn' (Cwn is Welsh voor vallei) in een poging om de 8371 meter hoge Lhotse - een zuster-top van de Everest - in schaal te brengen; vóór de Canadezen van de 'South Col' gebruik mochten maken.

Laatste krachtmetingen

Vanuit het vierde kamp zijn twee kleinere groepen aan hun laatste krachtmeting met het hooggebergte begonnen: het beklimmen van de steile, zuidooste-

Even rust in het kampement, waarvan er tijdens deze expeditie vijf zijn opgeslagen; de vierde op een afstand van slechts 923 meter van de top.

lijke bergwand, voorbij de verradelijke Hillary Step, naar de uiteindelijke top van de Everest. Voor de allerlaatste klim werden uiteindelijk de twee fitste deelnemers uitverkoren.

Tijdens deze laatste klim droegen beide mannen twee zuurstofreservoirs en allerlei andere apparatuur voor het geval ze op hun terugtocht van de top zouden moeten overnachten. De weersomstandigheden tijdens deze laatste lootjes waren, volgens officiële berichten uit Kathmandu, ideaal.

Desalniettemin zei Laurie Skreslet na afloop dat die laatste lootjes wel degelijk het allerswaarst wogen, ondanks de zuurstofmaskers. Skreslet: "Je doet één stap en je moet op adem komen; je zet je volgende stap en je moet opnieuw zuurstof inhaleren, terwijl je het gevoel hebt dat je geen centimeter meer verder kunt."

De moedige bergbeklimmers ontvingen gelukstelegrammen van eerste minister Trudeau en van de leden die de expeditie voortijdig verlieten. Minister president Trudeau zei in zijn telegram: "Deze expeditie spreekt tot de verbeelding van alle Canadezen en heeft de aandacht van de hele wereld."

De route is niet helemaal lachend afgelegd; de Canadese expeditie heeft een paar weken met slechte weersomstandigheden te kampen gehad en er deden zich tragische ongevallen voor.

Canada's 'National Arts Centre' met drie verschillende theaters waarin het hele jaar door uiteenlopende voorstellingen worden gegeven (foto: T. Grant).

Een kwart eeuw Canada Council

De Canadese cultuur treedt in het voetlicht. De meest uitgebreide presentatie van Canadese culturele uitingen buiten de eigen landsgrenzen sinds mensenheugenis, vond onlangs, in december en januari, plaats in Berlijn. De Canadese schilderkunst, videokunst, architectuur, literatuur, film, dans, toneel en muziek gaven daar acte de présence.

De Canadese cultuur heeft de laatste paar jaar trouwens regelmatig van zich doen horen en zien, wat voor een groot deel is te danken aan de Canada Council, Canada's nationale kunstraad, die het afgelopen jaar zijn 25-jarig jubileum vierde. De Council heeft zich sinds de oprichting in 1957 ingezet voor het scheppen van een levendige artistieke atmosfeer in Canada. In het jaar van oprichting ondersteunde de Council drie culturele instellingen; vandaag zijn dat er 170. Het totale bedrag aan subsidies voor muziek en theater bedroeg in het jaar van oprichting nog geen half miljoen dollar. Dat bedrag is inmiddels opgelopen tot bijna dertig miljoen dollar. Als de conclusies van een recent onderzoek naar het culturele leven in Canada - waarover later meer - door de overheid ter harte worden genomen, zal dat bedrag nog aanzienlijk worden vergroot.

De Canada Council is ontstaan als resultaat van een aanbeveling van de 'Royal Commission on National Developments in the Arts, Letters and Sciences' (1949-1951), beter bekend onder de naam Massey-Lévesque Commission, vernoemd naar de voorzitter, de eerbiedwaardige Vincent Massey, diplomaat en later gouverneur-generaal van Canada en Père Georges-Henri Lévesque. Die aanbeveling hield in dat Canada het aan zichzelf verplicht was om kunstzinnige en intellectuele activi-

teiten te stimuleren met behulp van de algemene geldmiddelen. Om dit te realiseren werd tot de oprichting van de huidige Canada Council opgeroepen. Voorafgaand aan deze aanbevelingen hebben de commissieleden twee jaar lang door Canada gereisd om te luisteren naar de wensen van kunstenaars en andere burgers.

Onafhankelijke instelling

De Canada Council kreeg zijn officiële status bij een parlementair besluit van maart 1957. Er werd bewust gekozen voor een onafhankelijke instelling, zelf verantwoordelijk voor zijn te voeren (subsidie)beleid. Elk jaar brengt de Council aan het parlement, via de 'Minister of Communications', rapport uit

over zijn financiële activiteiten. De overheidsbegroting voor de Council bedroeg vorig jaar zestig miljoen dollar; 85 procent van het totale budget, dat uit een speciaal fonds wordt aangevuld. (In 1978 is de 'Social Sciences and Humanities Research Council' omgezet in een zelfstandige instelling, waardoor de Canada Council zich zo goed als volledig aan de kunsten kan wijden.)

De betrokkenheid tussen de Council en de kunstenaarsgemeenschap is hecht. (Zo is bijvoorbeeld momenteel de voorzitter zelf een kunstenaar: toneelschrijver, acteur en regisseur Mavor Moore, die momenteel de rol van de detective Nero Wolfe speelt in een bekende radioserie die door de Canadian Broadcasting Corporation wordt geproduceerd.) Een adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers uit alle geledingen uit het kunstleven, begeleidt de procedures rond het subsidiebeleid. Bovendien doen jaarlijks zo'n zeventienhonderd kunstenaars de nodige aanbevelingen. De ervaring van de Council is, dat doorkneedde, professionele mensen het meest faire oordeel over het werk van hun kunstbroeders kunnen vellen.

De Council subsidieert zowel individuele kunstenaars als kunstzinnige instellingen. Elk jaar krijgen ruim duizend musici, schrijvers, acteurs, dansers, choreografen, schilders, beeldhouwers en filmers werkbeurzen om zich verder te kunnen ontwikkelen. Professionele culturele instellingen ontvangen jaarlijks zo'n vijfde deel van het totale budget. Daar vallen orkesten, koren,

Ook in de ontwikkeling van de filmindustrie speelt de Canada Council een stimulerende rol. Tal van coproducties, onder meer met de Nederlandse maatschappij van Hoedeman, zijn daarvan het resultaat.

danstheaters, toneelgezelschappen, galeries, uitgeverijen en literatuur- en kunstperiodieken onder.

Enorme groei

In zijn 25-jarig bestaan is de Council ge-
tuige geweest van een enorme groei in
het concert- en theaterwezen. In het
eerste jaar werden zeven symphonie-
orkesten ondersteund; thans zijn dat er
29. In 1957 werd aan drie toneelgezel-
schappen subsidie verleend - onder
meer aan de 'Stratford Shakespearean
Festival' en het 'Théâtre du Nouveau
Monde' (Montreal) - vandaag ontvan-
gen 168 gezelschappen, over het hele
land verspreid, financiële middelen. In
dat zelfde beginjaar hielp de Council
drie ballettheaters - de 'Royal Winni-
peg Ballet', 'Les Grands Ballets Cana-
diens' en de 'National ballet of Canada'
- momenteel helpt de council er twintig.

Ook de financiële hulp aan schrijvers en
uitgevers is aanzienlijk toegenomen. Er
worden momenteel ruim zeventig lite-
ratuur- en kunstbladen en ruim 125 uit-
geverijen gesubsidieerd. Een onder-
deel van de literatuurpromotie vormt
de 'Governor General's Literary
Award', die door de Council wordt be-
heerd. Al deze promotionele activitei-
ten strekken zich tot ver over de gren-
zen uit. Het streven daarbij is om de be-
langstelling voor Canadese kunstenaars
internationaal te stimuleren, maar ook
om de Canadese kunstenaars zelf ken-
nis te laten maken met andere culturen.
Zo heeft de Council gezamenlijke lite-
raire prijzen in het leven geroepen met
België en Australië. De winnaars zijn
om het jaar van Canadese of respectie-
velijk Belgische en Australische origi-
ne.

Eén van de interessantste, en zeker de
meest ongewone activiteit van de Coun-
cil ligt op het vlak van de beeldende
kunsten: de oprichting van een Art
Bank. Dit is een soort Artotheek op
grote schaal, die werk van eigentijdse
kunstenaars koopt. Dat werk wordt
vervolgens verhuurd. De Art Bank
heeft momenteel ruim tienduizend
werkstukken in zijn bezit van ruim elf-
honderd verschillende kunstenaars.
Tweederde van de totale collectie is
continu 'uitgeleend' en in openbare ge-
bouwen, zoals vliegvelden en over-
heidsinstellingen, terug te vinden.

Naar de mensen

De activiteiten van de Canada Council
zijn erop gericht om de kunst naar de
mensen toe te brengen. Naast de in-
spanningen om beeldende kunst door
het hele land tentoongesteld te krijgen,
exploiteert de Council ook nog een eigen
'reisbureau', met als doelstelling de
reiskosten van toneel- en dansgezel-

Rapport bepleit omwentelingen in Canada's cultuurbeleid

November vorig jaar verscheen het rapport van de Applebaum-Hébert
commissie - nu al een blauwdruk van Canada's culturele toekomst genoemd.
Officieel staat de groep wijze mannen trouwens te boek als de 'Federal
Cultural Policy Review Committee'. De aanbevelingen in het rapport - niet
minder dan 101 - zijn bepaald drastisch. Canada's cultuur en ook het
functioneren van de Canada Council in de komende 25 jaar zouden er wel
eens voor een groot deel van kunnen afhangen. Het rapport is door de
overheid positief ontvangen, waarbij wel is aangetekend dat 'de uitvoering
van de afzonderlijke punten een lange adem zal vergen'.

Hieronder zetten we een aantal hoofdpunten op een rijtje.

- In het politieke beleid moet worden uitgegaan van de centrale rol die de
individuele kunstenaar in het culturele leven speelt
- Vooral het nationale karakter van de cultuur moet worden gestimuleerd
- zonder uit te gaan van protectionisme tegen buitenlandse invloeden -
om de eigen identiteit van Canada zo sterk mogelijk te laten gelden
- Er moeten meer financiële middelen worden vrijgemaakt voor eigentijdse
kunstuitingen
- Er moeten belangrijke beleidswijzigingen worden bewerkstelligd binnen
drie grote culturele instellingen: de National Film Board (NFB), de
Canadian Broadcasting Corporation (CBC) en het National Arts Centre
(NAC)
- Er moet een speciaal museum voor moderne kunsten komen, alsmede
een Raad voor Vormgeving en toegepaste kunsten
- De cultuurbegroting moet aanzienlijk worden verruimd
- De overheid en de verschillende culturele instellingen moeten zo veel
mogelijk onafhankelijk van elkaar blijven opereren
- De Canada Council verdient een aanzienlijk ruimere plaats op de
overheidsbegroting
- Er moeten betere inkomensregelingen voor individuele kunstenaars
worden gecreëerd.

*De kunst naar de mensen - óók kleine mensen -
toebrengen; dat is een centraal uitgangspunt
van de Canada Council (foto: National Film
Board of Canada).*

schappen zo veel mogelijk te drukken.
Voorts vervult de Canada Council een
adviesfunctie naar individuele kuste-
naars, artistieke leiders, impressario's
en dergelijke.

Het afgelopen jubileumjaar was trou-
wens best een spannend jaar. Zowel de
Council als de kunstenaarswereld heb-
ben vol verwachting uitgekeken naar de
resultaten van een landelijke enquête
naar het culturele klimaat in Canada -
hierop werd eerder in dit artikel al even
gedoeld. In 1980 namelijk is het Apple-
baum-Hébert Comité opgericht om
zijn licht te laten schijnen op het cultu-
rele beleid in Canada. De rapportage
over de enquête verscheen november
vorig jaar en is onder meer gebaseerd
op ruim dertienhonderd enquêtefor-
mulieren en ruim vijfhonderd presenta-
ties in achttien verschillende steden
door heel Canada. De aanbevelingen
die het rapport afsluiten zijn bepaald
drastisch, waarbij de 25-jarige Canada
Council de eer krijgt die deze instelling
toekomt - voor de Canada Council
wordt namelijk aanzienlijk meer finan-
ciële armslag gevraagd. Een positieve
afsluiting van een intensief jubileum-
jaar.

Centraal Canada (Ontario en Quebec)

Als we bedenken dat er van elke drie Canadezen bijna twee in Centraal-Canada wonen, dan is het meteen duidelijk dat wij het nu over een belangrijk deel van Canada gaan hebben; het gebied dat uit de provincies Ontario en Quebec bestaat.

Dit gebied heeft niet alleen de grootste arbeidsmarkt van Canada, maar bovendien de grootste industriële potentie, de grootste verwerkende industrieën, de grootste capaciteit voor het opwekken van electriciteit (via waterkracht en kernenergie), de grootste geldmarkten, de twee grootste steden - Toronto en Montreal - en - even afgezien van de noordelijke Territories - het grootste landoppervlak: 2.609.262 vierkante meter, wat gelijk staat aan 26 procent van het totale Canadese grondgebied. De laatste jaren hebben er bepaalde verhuizingen in westelijke richting plaats gehad, maar toch blijft Centraal-Canada het belangrijkste centrum van industriële, financiële en intellectuele activiteiten - zowel voor de Frans als voor de Engels sprekende Canadezen.

Waardevolle ertslagen

Geografisch gezien wordt het landschapsbeeld van Centraal-Canada bepaald door heuvelachtige streken, dichte bossen, onstuimige rivieren en ontelbare meren. Naast de vele wouden met hun belangrijke houtopbrengst en hun betekenis voor de hydro-elektriciteit, heeft Centraal-Canada waardevolle ertslagen, waaronder goud, zilver, ijzer, nikkel en koper. De Canadese economie is voor een belangrijk deel op deze minerale hulpbronnen gebaseerd.

In het noordelijke deel van de regio zijn de winters dikwijls lang en koud; in het zuiden zijn ze beduidend minder streng. Toch kennen bepaalde streken - vooral de gebieden die buiten de matigende invloed van de Golf van St. Lawrence en de Grote Meren vallen - hevige sneeuwval en temperaturen van zo'n twintig graden onder nul. En hoewel de meeste bewoners van Centraal-Canada zich op deze barre omstandigheden hebben ingesteld, is er 's winters toch een vrij grote uittocht naar behaaglijker zuidelijke of Caraïbische streken.

Om deze winterse omstandigheden te compenseren, zijn de zomers in deze

streken warm en plezierig. De overgangen tussen de verschillende seizoenen zijn nogal opmerkelijk, vooral in de herfst, als de talrijke loofbossen een schitterend palet van herfstkleuren opleveren.

Grondstoffen

De bevolking leeft grotendeels langs de zuidelijke grenzen van Ontario en Quebec. De meeste grondstoffen en de belangrijkste industrieën zijn in het Noorden te vinden. Ontario en Quebec samen produceren bijna veertig procent van de totale Canadese opbrengst aan mineralen. Van speciaal belang daarbij zijn nikkel, koper, zink, ijzererts en asbest. Bovendien produceert dit gebied een kleine veertig procent van de Canadese bouwmaterialen, zoals grint en cement.

Ook de bosbouw hier is van groot belang voor de economie. Quebec bezit bijna zeshonderduizend vierkante meter productief bebost land. De opbrengst hiervan bedraagt een derde van de totale waarde aan bosbouwproducten die in Canada worden voortgebracht. Het jaarlijkse aandeel dat Ontario met zijn bosbouw aan de Cana-

Een sneeuwvoertuig in actie in Oak Orchard, Ontario.

dese economie bijdraagt, belooft ruim achthonderd miljoen dollar.

Snelle industrialisering

Relatief goedkope energie, die immers vrij makkelijk uit waterkracht is te winnen, heeft belangrijk tot de snelle industrialisering van Centraal-Canada bijgedragen. Quebec bezit bijna de helft van de geëxploiteerde waterkracht van het land en bovendien een groot deel van het aanwezige potentieel dat nog niet geëxploiteerd wordt. Om ook de energiebehoefte tot ver in de volgende eeuw te kunnen dekken, is de regering van Quebec momenteel betrokken bij het enorme project van James Bay, een zee-arm van de Hudson Bay, tussen Ontario en Quebec. Dit plan bestrijkt 355 duizend vierkante meter land en vijf grote rivieren. Alleen al voor de eerste fase - de La Grande-rivier - stelt de regering tot 1985 niet minder dan vijftien miljard dollar ter beschikking. Net als Quebec heeft Ontario veel be-

Thunder Bay in Ontario, waar een schip met graan wordt geladen.

langstelling voor hydro-elektrische energie, maar deze provincie heeft ook belangrijk geïnvesteerd in atoomkracht. Zo heeft Ontario onder meer kerncentrales in Pickering (bij Ontario) en bij Sault Ste. Marie aan het Huron meer opgericht - die laatste wordt één van de grootste ter wereld. De verwerkende industrieën in het Zuiden, vooral in de provincie Ontario, hebben veel aan deze krachtbronnen die in zo'n ruime mate aanwezig zijn. Bijna driekwart van alle kant en klare produkten in Canada wordt hier gefabriceerd.

Industrie van Ontario

De industrie van Ontario is vooral gespecialiseerd in de fabricage van transportmiddelen; met name van motorvoertuigen en onderdelen daarvoor. Op de tweede plaats staan de levensmiddelen- en drankensector. Daarop volgen de winning van metalen en de fabricage van metaalwaren, elektrische produkten en installaties, chemicaliën en aanverwante produkten, machine-riën en papier.

De bevolking van de provincie Quebec - groot: 6,5 miljoen mensen - heeft door zijn individualistische instelling heel specifieke politieke bewegingen voortgebracht, wat onder meer tot uitdrukking komt in de huidige regering die het vormen van een onafhankelijke staat nastreeft. Ontario daarentegen wordt wel eens het 'bindmiddel' van de Canadese statenbond genoemd, want deze provincie blijft loyaal tegenover de Britse monarchie en zijn aloude tradities. Sinds 1943 wordt Ontario bestuurd door de progressief-conservatieve partij.

De oorspronkelijke bewoners van Ontario waren de Algonquins (een Indiaanse stam in het dal van de Ottawa-rivier) en de Iroquois, eveneens Indianen. Daarna verschenen Franse bonthandelaren en onderzoekers op het toneel; vanaf 1783 trokken veel Engelse kolonisten uit de Amerikaanse koloniën naar het Noorden om de onrust en de verwarring van de Amerikaanse revolutie te ontvluchten. Onder meer door latere immigratie van de Britse eilanden, bleven de Angelsaksische tradities hier behouden.

Cultureel mozaïek

Terwijl dit Britse erfgoed nog overal herkenbaar is, vormt Ontario's bevolking - groot: 8,5 miljoen mensen - een cultureel mozaïek van tal van verschillende rassen en nationaliteiten. De

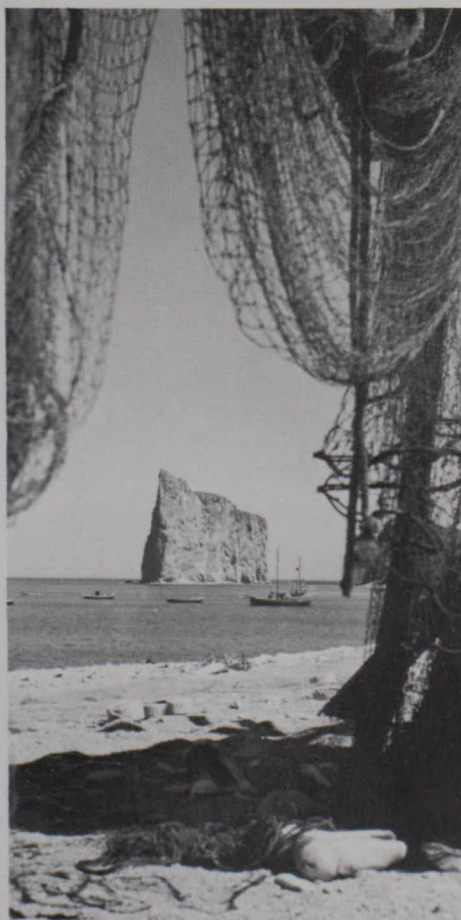
Een romantisch doorkijkje, langs drogende visnetten, op Perce Rock, vanaf het strand van de Village of Perce, Quebec, het meest oosters gelegen punt van de provincie.

Een straatvoorstelling door artiesten uit Quebec: een dagelijks toneel in Quebec City.

harmonie tussen deze uiteenlopende culturen zou model kunnen staan voor de rest van Noord-Amerika en zelfs voor andere delen van de wereld.

De belangrijkste stad van Ontario - tevens de grootste van Canada - is Toronto. Als één van de snelst groeiende steden in Noord-Amerika heeft Toronto

Montreal als grootste stad overvleugeld. (Toronto 2.850.000; Montreal 2.820.000 inwoners). Toronto is ook de financiële hoofdstad van Canada; de Beurs is één van de drukste ter wereld en na die van New York de grootste van Noord- en Zuid-Amerika.

Toronto is één van de levendigste en meest vooruitstrevende steden van het land, met een bloeiend theaterleven, veel grote bioscopen en musea, restaurants en clubs. Het is het centrum van de Engelstalige restaurants en uitgeverijbedrijven. Het artistieke leven van de stad bloeit in een rijke en creatieve sfeer.

Stijlvolle gemeenschap

Montreal, één van de grote wereldsteden, is internationaal bekend en beroemd geworden, door het huisvesten van de Expo '67 (Wereldtentoonstelling) en door de Olympische Spelen in 1976. De stad, die een derde van de bevolking van Quebec herbergt, is de meest cosmopolitische en stijlvolle gemeenschap van Canada. Montreal kan zich beroemen op het hoge niveau van zijn winkels, restaurants, kunst, sport, transportmiddelen en opvoedkundige instellingen. Er staan vier grote universiteiten; twee Frans- en twee Engelstalige.

Een andere belangrijke stedelijke agglomeratie is het district Ottawa-Hull, dat aan weerskanten van de grens tussen Ontario en Quebec ligt en 703.000 inwoners telt. Het is de zetel van de federale regering. Het gebied draagt een duidelijk stempel van twee culturen: de Franse en de Engelse. Quebec City ten slotte, met 546.000 inwoners, is de hoofdstad van Quebec. Met zijn rijke historie en Frans-Canadese traditie is het één van de boeiendste steden van Noord-Amerika.

60984 81800

TORONTO SYMPHONY ORCHESTRA

Eén van de hoogtepunten in het programma VARA matinee-concerten van dit seizoen, is een optreden van het Toronto Symphony Orchestra, op zaterdag 12 maart aanstaande, in het Concertgebouw te Amsterdam. Dit belangrijkste orkest van Canada geniet een internationale reputatie, opgebouwd tijdens tournees door Noord-Amerika, Europa en Azië. Het orkest heeft momenteel ruim 35 duizend donateurs en een jaarlijks publiek van meer dan een miljoen liefhebbers, die via concerten en CBS radio-uitzendingen worden bereikt. Het concert in Amsterdam staat onder leiding van dirigent Andrew Davis. Solist is de pianist André Laplante.

EIGENTIJDSE WANDKLEDEN

Binnenkort vindt in Nederland een tweetal versies plaats van de reizende tentoonstelling 'La Tapisserie Canadienne Contemporaine / Canadian Contemporary Tapestry'. De tentoonstelling, die achtereenvolgens in Eindhoven en Apeldoorn is te zien, geeft een goed overzicht van de ei-

gentijdse Canadese tapijtwefkunst. Vooraanstaande kunstenaars geven met hun werk acte de présence. In Eindhoven - in het Philips Ontspanningscentrum - loopt de tentoonstelling van 31 maart tot 15 mei; in Apeldoorn, in het Van Reekum Museum, van eind mei tot eind juni.

ALTERNATIEVE ELFSTEDENTOCHT

Na zeven versies in Finland en twee in Noorwegen, wordt de tiende versie van de Alternatieve Elfstedentocht op 19 februari aanstaande gehouden in Noord-Amerika, en wel op het Lake Memphremagog, tussen Newport, Vermont (VS) en Magog, Vermont (Canada). De jaarlijkse Elfstedentocht is altijd een belangrijk evenement geweest in het Nederlandse schaatsseizoen. De beroemde krachtme'ting, die gewoonlijk plaats vindt op de Friese rivieren en kanalen, moest de afgelopen jaren steeds worden afgelast, als gevolg van de zachte Nederlandse winters. Dit tot teleurstelling van duizenden schaatsliefhebbers. Het idee

om dan maar een alternatieve tocht te organiseren, in koudere streken, is tien jaar geleden geboren. Sindsdien hebben honderden geofende Nederlandse Schaatsenrijders in Noorwegen en Finland aan het evenement deelgenomen. De beslissing om de tocht dit jaar deels naar Canada te verplaatsen is eigenlijk een logisch gevolg van de goede relaties tussen Canada en Nederland en van de wederzijdse belangstelling voor de schaatssport. Canada heeft immers tal van internationaal bekende schaatsers, hoewel daar moet worden bij gezegd dat er maar weinig ervaring hebben op een dergelijk lang (200 kilometer) traject. Er worden in februari zo'n duizend deelnemers verwacht, zowel van Nederlandse, Canadese, als Amerikaanse zijde. De Nederlandse deelnemers aan deze sportieve manifestatie staat in Canada een warm welkom te wachten.

INFO-SHOW VOOR REISADVISEURS TOONT CANADA FILM SERVICE

Vanuit een eigen Canada Film Service-stand geeft Nanna Kramer informatie over toeristische films met Canada als onderwerp, die voor vertoning beschikbaar worden gesteld. Zij deed dit tijdens de Canada Info-Show die op 9 december vorig jaar in het Nederlands Congresgebouw plaatsvond. Deze show, een studiemiddag voor medewerkers van reisbureaus, werd georganiseerd door de afdeling Handelsbetrekkingen van de Canadese Ambassade, in samenwerking met tal van grote reisorganisaties en lucht-

vaartmaatschappijen die reizen naar Canada verzorgen. Ruim vierhonderd reisbureau-medewerkers bezochten de Canada Film Service-stand, waar onder meer een speciale filmcatalogus werd uitgereikt. Deze catalogus geeft een overzicht van alle 16 mm films over Canada die beschikbaar zijn. De catalogus kan bij de Canadese Ambassade worden aangevraagd.

UNIVERSITAIRE LEZINGEN

Professor Gerard Rutan, professor in de politieke wetenschappen aan de Western University in Washington (VS), geeft begin maart een serie korte lezingen aan studenten, wetenschappelijk medewerkers en professoren van de politicologische faculteiten van Leiden, Amsterdam en Rotterdam. Dit alles in het kader van het programma ter bevordering van de academische betrekkingen tussen Nederland en Canada. Professor Rutan is een autoriteit in de wederzijdse politieke betrekkingen tussen de Verenigde Staten en Canada, over welk onderwerp de lezingen ook zullen handelen. Behalve Nederland bezoekt professor Rutan ook Italië en Ierland.

GOUDEN MUNTEN

De 'Royal Canadian Mint' heeft de aanmaak van een tweetal gouden 'maple leaf'-munten aangekondigd. Op beide munten van respectievelijk vijf en tien dollar, staat op de voorzijde een afbeelding van koningin Elizabeth II, naar een ontwerp van Arnold Machin, en op de achterzijde het bekende Canadese ahornblad. De diameters van de munten zijn respectievelijk zestien en twintig mm. Volgens de voorzitter van de Canadese 'Rijksmunt', James Corkery, is een grote belangstelling te verwachten van investeerders- en juwelierszijde. De munten zullen bij diverse Nederlandse banken verkrijgbaar zijn.